

Ministerie van Economische Zaken
t.a.v. Henk Kamp, minister van Economische zaken
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Datum
30 september 2016

Briefnummer
DKK-160930-003

Dossier

Behandeld door
Anneke Oliehoek

Doorkiesnummer

Bijlage(n)

Betreft advies FNV over uitfaseren fossiele brandstoffen in Nederland

De FNV vertegenwoordigt de belangen van vele werkenden in sectoren die een belangrijke rol spelen in de keten van aanvoer, op/ overslag, vervoer van steenkolen tot het uiteindelijke verbruik in energiecentrales.

De FNV waardeert het dat de minister de vakbeweging als belangrijke stakeholder heeft uitgenodigd voor de adviesgroep en dat op ons verzoek de minister ook additioneel een opdracht heeft gegeven tot nader onderzoek naar de werkgelegenheidsgevolgen van eventuele vervroegde sluiting van nog meer steenkolencentrales dan reeds in het Energieakkoord overeengekomen. Concreet onderzoek naar de werkgelegenheidseffecten ontbrak immers tot nu toe. Ook in de diverse rapporten over de effecten van sluiting van kolencentrales en in diverse recente politieke moties worden deze aspecten niet benoemd en meegenomen. Dit leidt dus tot een onvolledig beeld.

De resultaten van het onderzoek naar de werkgelegenheidseffecten zijn u inmiddels bekend. Sluiting van alle kolencentrales in Nederland zal een verlies van zo'n 2800 banen in de gehele keten betekenen. Naar verwachting zal slechts een deel van de werknemers, mede afhankelijk van de regionale arbeidsmarkt en persoonlijke kenmerken, zoals leeftijd er in slagen een nieuwe baan te vinden.

Het belangrijkste advies dat wij de minister dan ook meegeven is om de gevolgen voor de werkgelegenheid bij sluiting van een of meer nog resterende kolencentrales serieus mee te nemen in de uiteindelijke besluiten. Mochten ten gevolge van politieke besluitvorming een of meer kolencentrales vroegtijdig gedwongen worden tot sluiting, dan verwachten wij dat in het kabinetsbeleid maatregelen ter opvang van werk en inkomensverlies worden genomen en budget beschikbaar wordt gesteld. Daarvoor zijn vage scholingsafspraken onvoldoende. Er zullen garanties op ander werk moeten komen. De FNV stelt voor om een compensatiefonds in te stellen. Ook in de FNV reactie op de kabinetsbegroting 2017 die op Prinsjesdag is gepresenteerd hebben wij hierop gewezen.

Datum
30 september 2016

Briefnummer
DKK-160930-003

Pagina
2 van 3

Wij verwachten van de minister dat als hij voorstellen doet voor het uitfaseren van fossiele brandstoffen dat hij dan voor de meest eerlijke en effectieve wijze voor het uitfaseren van fossiele brandstoffen en de transitie naar een schone energievoorziening kiest. Korte termijnbesluiten om de 25% reductiedoelstelling 2020 te realiseren moeten wel de lange termijn doelstellingen en opdrachten ondersteunen. Voor de FNV staat het doel om in 2020 tot 25% reductie te komen voorop en niet het beoogde instrument, namelijk sluiting van steenkolencentrales of de keus voor de goedkoopste optie. Nu lijken deze middelen de inzet van het politieke debat te zijn.

Wij vinden het belangrijk om te zorgen voor een gelijk speelveld. Dat kan door duidelijke en aangescherpte normen en reductiedoelen vast te stellen waaraan alle huidige en toekomstige energiecentrales moeten voldoen. Niet alleen in Nederland maar ook elders in Europa en de rest van de wereld.

Een gelijk speelveld gaat wat ons betreft ook over het principe van gelijk loon voor gelijk werk en verantwoorde aanbestedings- en subsidiecriteria. Alleen bedrijven die aan de standaarden voldoen verdienen een 'license to operate'. Alle bedrijven krijgen zo de kans zich op dat vlak te bewijzen.

Het onderzoek dat Frontier in opdracht van het ministerie van EZ heeft uitgevoerd geeft ons aanleiding om de volgende aandachtspunten mee te geven als kader voor besluitvorming:

- voorkom verplaatsing en afwenteling van kolenemissies naar andere (Europese) landen. Ons straatje schoonvegen, maar het vuil op de stoep van de burens leggen kan niet de uitkomst zijn.
- nemen van maatregelen die schoon fossiel mogelijk maken.
- geen maatregelen die een negatief effect sorteren voor de (ook noodzakelijke versnelde) inzet van hernieuwbare energie.
- effecten van sluiting van kolencentrales over de hele keten meenemen.
- voortzetten van een krachtige lobby voor een hogere Co₂-prijs (in het kader van de ETS). Dit lijkt de beste effecten teweeg te brengen (aandachtspunt hierbij: wie moet de rekening betalen), maar zal naar onze mening niet op korte termijn gerealiseerd zijn. Voor de korte termijn zijn dus andere besluiten nodig.
- de lasten ten gevolge van de genomen maatregelen op korte termijn mogen niet doorberekend worden naar de burger/ consument.
- zich te houden aan afspraken die in het Energieakkoord zijn gemaakt mbt bijstook van biomassa en de duurzaamheidscriteria.

Wij verwijzen naar artikel 4.2.3 over Bij- en meestook van biomassa:

Partijen spreken af dat de stimulering van biomassa in kolencentrales de 25 PJ niet zal overschrijden. Deze stimulering door de overheid van grootschalige inzet van biomassa zal zich beperken tot de nieuwe kolencentrales en de centrales die zijn gebouwd in de jaren 90-13. In overleg wordt nader uitgewerkt hoe de beperking tot 25 PJ biomassa, de wijze van de ondersteuning en het eventueel gebruiken van een tenderprocedure vorm kan worden gegeven in de SDE+. Er zullen verdergaande duurzaamheidseisen worden geformuleerd ten aanzien van koolstofschuld, indirecte landgebruikseffecten (IULC) en duurzaam bosbeheer (FSC), aanvullend op de NTA8080 eisen. In overleg van rijksoverheid, energiesector en milieuorganisaties zal dit vorm worden gegeven, waarbij aangesloten zal worden bij eerdere

Datum
30 september 2016

Briefnummer
DKK-160930-003

Pagina
3 van 3

discussies (Commissie Corbey, negatieve/positieve lijst). Deze aanvullende eisen moeten uiterlijk 31 december 2014 worden vastgesteld. Begin 2015 zal de uitgifte vorm moeten krijgen om te bereiken dat de 25 PJ zal bijdragen aan het realiseren van de 14% doelstelling in 2020. Partijen zullen NTA8080 en deze aanvullende eisen ook tot inzet maken in de discussie in de EU over Europese normen.

Ten slotte

Voor de FNV gaan milieu en werkgelegenheid hand in hand. Wij steunen een ambitieuze reductiedoelstelling en de bijdrage hierbij van Nederland onder de voorwaarde dat het transitiepad om daar te komen ook een eerlijke transitie inhoudt. Wij refereren daarom nogmaals aan de preambule van het Parijs klimaatverdrag en aan de ILO guidelines die Decent Work en een Just Transition als voorwaardelijke principes benoemen voor een succesvolle energietransitie.

Met vriendelijke groeten,

Roel Berghuis
Sectorhoofd FNV Vervoer